

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ САВЕЦКАГА КАМІТЭТА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ З СУАІЧЫННІКАМІ ЗА РУБЬЖОМ

Гісторыя працуе на камунізм

Нядаўна споўнілася тры гады з таго знамянальнага дня, калі ў Маскве была апублікавана Заява, падпісаная ўдзельнікамі Нарады прадстаўнікоў 81 камуністычнай і рабочай партыі свету. Гэта Заява сфармулявала генеральную лінію сусветнага камуністычнага і рабочага руху, дала творчую праграму дзеянняў міжнароднага рабочага руху.

Якія ж важнейшыя вынікі трохгадовай барацьбы марксіска-ленінскай партыі па ператварэнню ў жыццё ідэй Заявы? Факты гавораць, што генеральная лінія камуністычнага руху правільная і глыбока рэвалюцыйная. Сілы сацыялізма, рабочага і нацыянальна-вызваленчага руху, нягледзячы на супраціўленне капіталізму, працягваюць заваёўваць усё новыя і новыя пазіцыі ў мірным спаборніцтве дзвюх сусветных сістэм. У пацверджанне гэтаму наступныя факты.

— СССР паспяхова будзе фундаментам камуністычнага грамадства. За 5 год сямігодкі аб'ём прамысловай прадукцыі ў СССР узрасце на 58 працэнтаў супраць 51 працэнта, прадугледжанага сямігадовым планам;

— Пасля перамогі рэвалюцыі на Кубе маякі сацыялізма гараць цяпер на трох кантынентах — у Еўропе, Азіі і Амерыцы;

— Нацыянальна-вызваленчы рух нанёс рад магутных удараў па імперыялізму. Колькасць удзельнікаў забастоўак у капіталістычных краінах узрасла з 27 мільёнаў чалавек у 1958 годзе да 60 мільёнаў у 1962 годзе;

— Міралюбівыя сілы на чале з Саветам Саюзаў змаглі перашкоды агрэсіўнаму колам імперыялізму развязаць сусветную вайну;

— Узраслі і ўзмацнелі рады камуністычных партыі. Цяпер кампартыі ёсць у 90 краінах свету.

Усё гэта яшчэ раз пацвярджае, што сусветная сістэма становіцца рашаючым фактарам развіцця чалавечага грамадства.

Чаму ж ідзі маскоўскай Заявы знайшлі такі шырокі водгук і падтрымку ў сусветнага пралетарыяту? Адказ просты: таму што ў іх аснове ляжаць надзённыя патрабаванні і пажаданні чалавецтва, а імяна: барацьба за сапраўдную дэмакратыю, свабоду нацыі, добрабыт.

[Заканчэнне на 2-й стар.]

КАНФЕРЭНЦЫЯ «КРУГЛАГА СТАЛА»

Удзельнікамі 8-й канферэнцыі «круглага стала» з'яўляюцца відныя палітычныя і грамадскія дзеячы. Яны абмяркоўваюць пытанні, якія датычацца праблем паслаблення міжнароднай напружанасці. На здымку: удзельнікі канферэнцыі (справа налева) І. Майскі, Ю. Палецкіс (СССР) і Ж. Мок (Францыя).

Фота А. Стужына.
Фотакроніка ТАСС.

У Маскве, у Кастрычніцкай зале Дома саюзаў, адкрылася канферэнцыя «круглага стала». У восьмай па ліку сустрэчы (апошняя адбылася ў студзені гэтага года ў Парыжы) прымаюць удзел палітычныя і грамадскія дзеячы 19 краін. Яны абмянююцца думкамі па актуальных праблемах міжнароднага становішча.

Сярод палітычных і грамадскіх дзеячоў — прафесар Г. Тырынг (Аўстрыя), сенатар А. Ролэн, дэпутат парламента В. Ларак (Бельгія), прафесар Б. Спасаў (Балгарыя), члены парламента Ф. Ноэль-Бэйкер і Д. Хілі (Вялікабрытанія), былы міністр замежных спраў Э. Шык (Венгрыя), прафесар А. Штэйнігер (ГДР), мэр Фларэнцыі Ла Піра і член ЦК Сацыялістычнай партыі П. Вітарэлі (Італія), прафесар О. Ланге (Польшча), член замежнай камісіі Вялікага нацыянальнага сходу Г. Івашку (Румынія), пісьменнікі, дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР А. Карняйчук і І. Эрэнбург (СССР), былы міністр, дырэктар газеты «Ліберасьён» д'Асцье, былы міністр, дэпутат парламента Ж. Мок, намеснік старшыні Нацыянальнага сходу Р. Шмітлен (Францыя), міністр аховы здароўя І. Плойгар (Чэхаславакія), Г. Брантынг (Швецыя), старшыня веча па пытаннях асветы і культуры Саюзнай скупшчыны Югаславіі Н. Секуліч, а таксама прадстаўнікі з Даніі, Нарвегіі, Фінляндыі, ФРГ і Швейцарыі.

У агульнай дыскусіі, якая прайшла пад старшынствам бельгійскага сенатара А. Ролена і прафесара Варшаўскага ўніверсітэта, намесніка старшыні Дзяржаўнага савета Польскай Народнай Рэспублікі О. Ланге, удзельнікі сустрэчы абмеркавалі пытанні, якія адносяцца да праблем аслаблення міжнароднай напружанасці.

Дыскусіі «круглага стала» працягваюцца.

9 снежня 1963 года ў Крамлёўскім Палацы з'езду адкрыўся Пленум Цэнтральнага Камітэта КПСС. На парадку дня Пленума пытанне: «Паскоранае развіццё хімічнай прамысловасці — важнейшая ўмова ўздыму сельскагаспадарчай вытворчасці і росту дабрабыту народа».

Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР ратыфікаваў прагакол аб прадаўжэнні Дагавору аб дружбе, узаемнай дапамозе і пасляваенным супрацоўніцтве паміж Саветам Саюзаў і Чэхаславакіяй ад 12 снежня 1943 года.

Будзем дружыць

Беларускае аддзяленне таварыства «СССР—Канада» працягвае сваю дзейнасць. Вось і зусім нядаўна ў Мінску пабыла група канадцаў — работнікаў асветы. Сярод іх былі выкладчыкі ўніверсітэтаў у Антарыо і Брытанскай Колумбіі, інспектары сярэдніх школ.

Госці з Канады аглядзелі выдатныя мясціны Мінска, пабылі ў Беларускай дзяржаўнай музее гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, у Мінскім педагагічным інстытуце замежных моў, наведвалі дзіцячы сад № 36 і школу № 50, а таксама школу-інтэрнат № 1 і Беларускае аўтамабільнае завод, дзе ёсць аддзяленне таварыства «СССР—Канада».

Члены дэлегацыі пабылі ў Міністэрстве вышэйшай, сярэдняй спецыяльнай і прафесійнай адукацыі БССР. Тут яны сустрэліся з групай работнікаў вышэйшай школы і народнай асветы рэспублікі.

Госці пацікавіліся пастаноўкай народнай асветы ў БССР, асабліва пытаннямі політэхнічнага навучання моладзі, а таксама сістэмай вярхоўнай і завочнай адукацыі працоўных.

У Беларускай таварыстве дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі канадцам была наладжана сустрэча. Старшыня Беларускага аддзялення таварыства «СССР—Канада», рэдактар газеты «Літаратура і мастацтва»

Савецкія касманаўты, якія вярнуліся ў Джэкарту з паездкі па Яве, сустрэліся з прадстаўнікамі грамадскай інданезійскай сталіцы. Каля 15 тысяч чалавек, якія сабраліся ў маляўніча ўпрыгожаным палацы спорту, гарача віталі савецкіх касманаўтаў і прэзідэнта Сукарна.

Сінтэтычныя матэрыялы замянілі метал амаль у дзвюхстах розных дэталях станкоў, выпускаемых Мінскім заводам імя Кірава.

У Мазыры адкрыты першы палітэхнікум, які будзе рыхтаваць тэхнікаў-тэхнолагаў.

На буйнейшай пускавой новабудовлі пятага года сямігодкі — Жабінкаўскім цукровым заводзе адбылася яшчэ адна радасная падзея — распалены першы паравы кацёл заводскай ЦЭЦ.

Нядаўна з Крычаўскага завода гумавых вырабаў адпраўлена першая партыя гумовага абутку. Выпусціў яго новы цэх. Вытворчая магутнасць яго — 1150 тысяч пар абутку ў год. Будаўнікі здалі цэх на месяц раней тэрміну.

Яшчэ адзін 48-кватэрны жылы дом па вуліцы Савецкай у Навагрудку гасцінна прыняў наваселаў. У новым доме — газ, цэнтральнае ацяпленне.

32 міжнародныя прэміі атрымаў савецкі мастацкі фільм «Балада пра салдата». Стваральніку гэтай кінакарціны рэжысёру Рыгору Чухраю прысуджана Ленінская прэмія. Выдатны рэжысёр пабыў у Мінску. У Акруговым Доме афіцэраў адбылася яго творчая сустрэча з мінчанамі.

На арэне Мінскага цырка — прэм'ера. На суд грамадскасці выносіцца новая работа трупы — конна-балетная пантаміма «Бахчысарайская легенда».

лася, распавіла магутныя крылы. Зарубежныя госці, якія наведваюць Беларусь, не могуць надзівацца прыгажосці, харакству і маладоўсці Мінска. Беларусь стала раўнапраўным членам Арганізацыі Аб'яднаных Нацый, яе ведаюць далёка за межамі СССР. Яна мае сувязі з 45 зарубажнымі краінамі і 145 арганізацыямі ў гэтых краінах.

За апошнія гады сталі трывалымі і сардэчнымі сувязі беларускага і канадскага народаў.

— Усё, што мы атрымліваем ад вас, — кнігі, выстаўкі, альбомы, — гаворыць Н. Пашкевіч, — мы рассялаем па мясцовых аддзяленнях таварыства. Вельмі каштоўным у нашай дзейнасці мы лічым абмен візітамі. Муж і жонка Мядзведзевы — рэктары Віцебскіх педінстытута і медінстытута, ды-

(Заканчэнне на 2-й стар.)

ХРОНІКА
ХРОНІКА
ХРОНІКА

Кветкамі рэформаў не перагародзіць шлях валу рэвалюцыі.
«Сан-Луіс пост дыспетч».

Гісторыя праце на камунізм

[Пачатак на 1-й стар.]

быт працоўных і вечны мір на зямлі. Іменна дзякуючы гэтым светлым ідэям, рэвалюцыйныя сілы сучаснасці зноў прайшлі наперад і авалодалі новымі рубяжамі, намечанымі маскоўскай Нарадай 1960 года, сарвалі планы капіталістаў у палітыцы так звананага «адкідвання камунізма».

Адным словам, факты гавораць аб тым, што імперыялізм усё больш здае свае пазіцыі. Неабвержным фактам сучаснасці з'яўляецца тое, што імперыялізм апынуўся ў становішчы глухой абароны, а сілы сусветнага вызваленчага руху разгортваюць наступленне. Гэта не што іншае, як доказ жыццёвасці і правільнасці ідэй марксізма-ленінізма. Гэта ўжо прызнаюць нават праціўнікі сусветнага камуністычнага руху. Вось што сказаў, напрыклад, нядаўна былы міністр земляробства ЗША Э. Бенсан: «Ніколі ў гісторыі ні адзін рух не пашыраў свой уплыў так далёка і так хутка, як гэта зрабіў сацыялістычны камунізм за апошнія тры дзесяцігоддзі».

Так, гісторыя цяпер праце на камунізм. Камуністычны рух вытрымаў на сваім шляху не адну буру і не адно выпрабаванне і вышаў з іх яшчэ больш узмацнёўшым. Камунізм цяпер стаў такой сілай, якая паскарае развіццё гісторыі на карысць сацыялізму і міру.

Усё гэта яшчэ раз пацвярджае, што сусветная сістэма становіцца рашаючым фактарам развіцця чалавечага грамадства і мае чужою будучыню.

А ДЫЛЛОСЯ гэта ў час маёй паездкі на Радзіму, у верасні 1962 года...

На другі дзень пасля майго прыезду ў вёску Заполле ў маёй сястры згубілася некалькі качак. Рэчка Ольса, хоць і невялікая, але з-за няспынных дажджоў разлілася і мела выгляд вялікага возера.

У сястры кватараваў тэхнік-прабач Косця, з якім мы пазнаёміліся і здружыліся з першага ж дня нашага прыезду. Гэта быў чалавек гадоў сарака пяці, высокі, моцна складзены, добры і жыццерадасны. Ён заўсёды быў гатовы дапамагчы кожнаму і ва ўсім. Вядома, Косця адразу ж паабяцаў маёй сястры з'ездзіць на луг за качкамі і запрасіў з сабой майго мужа, які з задавальненнем згадзіўся. Наша дачка Надзя таксама папрасілася паехаць з ім.

Дзень выдаўся ясны, але ветраны. Апануўшыся цяплей, усё ўсёліся ў лодку. А справа была ўжо к вечару, і сонца заходзіла. Лодка рэзва плыла па празрыстай вадзе, а перад вакамі сямброў адкрываўся бясконцы гарызонт лугоў і лясоў. «Як прыгожа!» — захапляўся муж і дачка. Косця зацягнуў яго любімую песню: «Из-за острова на стрежень...». Прыблізна ў двух кіламетрах ад вёскі яны заўважылі качак. Адразку ж Косця стаў клікаць іх: «Вуць-вуць, вуць-вуць».

Наша Надзя, якая ніколі не чула, каб так клікалі качак, залілася зарэлівым смехам, за ёй мой муж, а потым і Косця.

Маленькая лодка, разлічаная толькі на двух чалавек, захісталася, вада стала заліваць

паказалася шасэ. На аўтобусным прыпынку каля лесу сабраўся натоўп народу. Убачыўшы людзей, што вышлі з лесу ў незвычайным адзенні і зусім незнамых, усё сталі са здзіўленнем іх разглядаць.

Косця і тут не разгубіўся:

ПРЫГОДЫ У ЗАПОЛЛІ

Ім ногі, а яны працягвалі смяяцца. І раптам, нібы па камандзе, усё трое апынуліся ў халоднай вераснёўскай вадзе. У адно імгненне Косця аказаўся каля Надзі, каб дапамагчы ёй. На шчасце, усё добра плавалі і нягледзячы на мокрае адзенне і хуткую плынь, дабраліся да берага.

Небяспека мінула, але трэба было вярнуцца ў вёску, да якой цяпер было кіламетры 3—4. Лодка патанула або сплыла, а ўвесь луг, па якому ім давалося ісці, па калена быў затоплены вадою.

— Некаторыя кажуць, — пажартаваў мой муж, што за іншаземцамі ў СССР сочаць — Сягоння я хацеў бы, каб гэта было праўдай, а то мы ледзь не патанулі, і ніхто не бачыў!

Усё засмяяліся. Косця мала ведаў гэту мясцовасць, але духам не падаў і з упэўненасцю сапраўднага камандзіра павёў праз лес.

Надзя згубіла ў рацэ адзін туюфель і па лесе не магла ісці баяком. Тады Косця, не доўга думаючы, зняў свой бот і ўрачыста паднёс яго Надзі. Затым ён зняў свой жакет і накінуў ёй на плечы. Сам ён застаўся ў адной сарочцы і ў адным боце. Але пра сябе не думаў. Усю дарогу ён расказваў вясёлыя жарты, так што ніхто не губляў бадзёрага настрою.

Нарэшце, лес скончыўся і

«Ну што вы так здзіўлена глядзіце? Перад вамі амерыканскія касманаўты. Вы ж ведаеце, што яны прызямляюцца ў вадзе!» І пад агульны смех «касманаўты» пайшлі да вёскі.

Ужо зусім змеркла. Я і мая сястра, якая прыехала з горада, прагульваліся па дарозе, занятыя сваімі размовамі. Раптам ззаду пачуўся святло. Не звяртаючы ўвагі, мы працягвалі ісці. Святло паўтарыўся. Я азірнулася і кажу сястры: «Бяда, здаецца, хуліганы да нас прывязаліся!»

— Хуліганы? Няма ў нас хуліганаў, а гэтых людзей, што ззаду, я наогул ніколі тут не бачыла. Пойдзем хутчэй, мне зусім не хочацца, каб яны нас дагналі. І мы прыбавілі кроку. Але вось ужо ззаду мы чуюм крокі. Тады, набраўшыся мужнасці, мы спыніліся, каб разабрацца, у чым справа. Ішлі трое: у аднаго адна нага белая, другая чорная, другі кульгае, адзенне ў тры паверхі, трэці босы, з вяслом...

— Ой, божа мой! Ды гэта ж нашы «хуліганы», яны, напэўна, перавярнулі лодку і цяпер вяртаюцца пешшу! — сказала я і пабегла да іх насустрэч. І вось яны перад намі. Мокрыя з галавы да ног, дрыжачы не толькі ад холаду, але і ад смеху, расказваюць нам аб сваіх прыгодах.

Сястра хутчэй пабегла да-

моў, каб падрыхтаваць да іх прыходу ўсё неабходнае.

Каля дома нас чакалі родныя і сябры. А ў доме стол быў накрыты па-святочнаму: шматлікія смачныя стравы, фрукты і напіткі. Для «пацярпеўшых» было падрыхтавана дэплае адзенне і лекарствы. Сястра хацела выклікаць на ўсялякі выпадак доктара, але Косця сказаў:

— Сягоння доктарам буду я. — дастаў з шафы «Сталічную», наліў тры шклянкі і гаворыць: — Сягоння дзянь нас гарэлка не напітак, а лекарства. У другім выпадку я не дазволіў бы Надзі вышці, але сягоння можна.

І «хворыя» асушылі свае шклянкі да дна. Затым усё ўсёліся за стол закусіць. Да позняга вечара весялосць не пакідала нас. Калі ўспомнілі пра качак, мой муж сказаў:

— Замест качак вярнуліся тры мокрыя вароны!

Колькі было смеху. Косця аказаўся добрым доктарам. Ніхто з іх не захварэў.

Качкі ж на наступны дзень вярнуліся самі дамоў, а лодку знайшлі і прыгналі суседзі.

Доўга яшчэ ў вёсцы ўспаміналі «амерыканскіх касманаўтаў», ды і мы, напэўна, ніколі не забудзем гэтага здарэння.

Марыя ГАРОХ.

З часопіса «Советской патриот» (Бельгія).

КАЛОДНАЕ

Уецца вузкая змейная шасэ. Аўтобус, які робіць рэйс са Століна ў Брэст, спыняецца. «Калоднае!» — абвясчае кандуктар...

Вёска Калоднае — цэнтр калгаса «XXII парт'езд», самага буйнага на Століншчыне. Дзесяць брыгад налічваецца ў гаспадарцы, а ў іх — 11 трактараў, 15 аўтамашын і шмат іншых машын.

Вёскай Калоднай можна заабавацца. Асабліва прыгожая цэнтральная вуліца: шырокая, чыстая, паабалена якой стацыя векавыя сосны, ліпы і дубы. Замест старых хацінак людзі даўно пабудавалі добрыя, прасторныя дамы. Толькі сёлета ў Калодным справілі навасельле чатырнаццаць сем'яў. Выраслі новыя вуліцы. Адна з іх з'явілася там, дзе калісьці быў панскі маёнтак. Новыя дамы з пяці пакояў пабудавалі, напрыклад, калгаснікі Сямён Вышыньскі, Арсень Гайкевіч, Іван Гайкевіч і іншыя. І гэта зусім не выпадкова, бо номная калгасная сям'я зарабляе штомесяц у сярэднім па 150 рублёў, не лічачы выдачы на працадні збожжа, бульбы і прыбыткаў ад уласнай гаспадаркі.

Калгас пастаянна кляпоціцца і аб задавальненні культурных запатрабаванняў жыхароў. Чатыры-пяць разоў у тыдзень тут дэманструюцца кінафільмы. Часта чытаюцца лекцыі і даклады. Вялікай папулярнасцю ў насельніцтва карыстаюцца вечары пытанняў і адказаў, вечары, на якіх ушаноўваюцца перадавікі калгаснай вытворчасці. Не так даўно ў Калодным ушаноўвалі лепшую цялятніцу Вольгу Красноўскую, трактарыста Сяргея Рыгоравіча Ляўновіча, звенявую лянаводчага звання Вольгу Карыцька.

Многія з маладых жыхароў вёскі вучацца ў вышэйшых навучальных установах, тэхнікумах і ў сярэдніх школах. У Калоднянскай васьмігадовай школе займаецца больш 250 вучняў.

І. КОНДЗЕР.

НА ЛЮБАНШЧЫНЕ

Да Кастрычніцкай рэвалюцыі на Любаншчыне было ўсяго тры фельчарскія пункты. А цяпер, апрача многіх дзяржаўных медыцынскіх устаноў, калгасы будуць уласныя бальніцы. Фельчарска- акушэрскія пункты ёсць ужо ў вёсках калгасаў імя Кірава, «Будаўнік», імя Гарбачова і многіх іншых гаспадарках раёна. Зьяўшаецца абсталяванне бальніцы ў сельгасарцелі «Рассвет» Асавецкага сельсавета.

Будзем дружыць

[Пачатак на 1-й стар.]

рэктар Беларускага аўтамабільнага завода І. Сідаровіч, якія пабывалі ў Канадзе, не аднойчы і не перад адной аўдыторыяй выступалі з расказамі аб сваім цікавым падарожжы ў далёкую заакеанскую краіну. Беларуская прэса чула рэагуе на ўсе пытанні, звязаныя з дзейнасцю таварыства.

Зусім нядаўна ў пасылцы з Канады прыбыло некалькі зборнікаў сучасных канадскіх паэтаў.

Наш беларускі перакладчык Язэп Семяжон напярэдні прыезд

ду гасцей пераклаў з англійскай на беларускую мову вершы Эрык Л. Даусан, Кэтлін Патан, Джо Уолес. Пераклад з'явіўся своеасаблівым падарункам нашым зарубежным сябрам.

Асабліва ажыўленай і цікавай для гасцей была размова з рэктарам Мінскага педагагічнага інстытута Лакіным. Яны літаральна закідалі свайго беларускага калегу пытаннямі. Лакін раскажаў:

— На шасці факультэтах нашага інстытута займаецца шасць тысяч студэнтаў. На чатырох факультэтах рыхтуюцца выкладчыкі па матэматыцы, гісторыі, рускай

і беларускай мовах для 5—11 класаў, на двух астатніх — выкладчыкі пачатковых класаў і бібліяграфы. Займаюцца ў інстытуце студэнты ад 4 да 5 год. У інстытут прымаюцца тыя, хто скончыў сярэдняю школу.

Гасцей віталі на англійскай мове вучні адной з мінскіх школ, яны запрасілі гасцей на свой вечар.

Канадцы былі крануты гэтым запрашэннем і прыемна ўражаны добрым веданнем англійскай мовы беларускімі дзецьмі. Яны казалі, што ім бы вельмі хацелася так размаўляць на рускай

мове, як гэтыя маладыя людзі гавораць на іх роднай.

Канадцам былі прыпаднесены падарункі: фотаальбом «Там, дзе сінее Нарач», альбом «Мінск» і статуэтка беларускага зубра.

Са словам у адказ выступіў кіраўнік канадскай дэлегацыі, адказны сакратар асацыяцыі «Канада—СССР» містэр Л. Хант:

— Ад імя нашага таварыства я ўвесь час вяду перапіску з беларускімі сябрамі. Таму мне асабліва прыемна з вамі сустрэцца. Прыезд у вашу краіну для мяне і ўсіх нас — вялікі дзень. Усе мы былі вельмі рады, што маем магчымасць наведаць Мінск, як адну з частак вялікага Саветаў Саюза. Хочацца выказаць сардэчную падзяку за тую цеплыню і гасціннасць, якімі вы акружылі нас.

Усе члены нашай дэлегацыі па прыездзе дадому будуць расказваць аб сваёй паездцы. Яны выступяць у коледжах, перад студэнтамі і калегамі-выкладчыкамі, перад знаёмымі і па радыё. Наш друг Коулсан пасля паездкі ў Краіну Саветаў каля 50 разоў выступяў у Канадзе па нацыянальным радыё з расказамі аб вашым жыцці. Летам гэтага года мы плануем паслаць да вас групу з 25 чалавек і будзем вельмі рады, калі такая ж група прыедзе з Мінска. Мы зробім усё магчымае, каб паказаць вам як мага больш цікавага з таго, што ёсць у Канадзе.

Мы глыбока крануты вашымі падарункамі. Яны сведчаць аб дабраце і цеплыні, з якімі вы да нас адносіцеся. Мне вельмі хацелася б, каб тыя людзі ў нашай краіне, якія яшчэ не вераць у магчымасць дружбы паміж двума вялікімі народамі — канадскім і савецкім, убачылі б нашу сённяшняю сустрэчу. Яны б зразумелі і дзейнасць нашай асацыяцыі, і тое, што мы абавязкова будзем дружыць і ўмацоўваць нашы сувязі.

Пасля сустрэчы гасцям былі паказаны беларускія фільмы аб Мінску і Белавежскай пушчы.

Д. ЧАРКАСАВА.

Людзі і час

НА АГЕНЬЧЫК

Ніна Дрозд, звенявая, сакратар камсамольскай ячэйкі калгаса імя Кірава, ехала з раённага цэнтру Кіраўска ў Стоўпшчы. Яна была на пленуме райкома камсамола, дзе выступіла ад імя моладзі свайго калгаса. Гаварыла аб працоўных справах маладых калгаснікаў, аб іх адпачынку. А расказаць было аб чым: вечары моладзі ў Стоўпшчы праходзяць цяпер добра, весела. І зрабілі гэта самі камсамольцы.

... Пачалася гэта гісторыя ў ліпені. Ніна з сямброўкай вярталася вечарам з поля. У паветры стаяў водар кветак і толькі што складзенага ў копы сена. Настрой у дзяўчат быў нейкі асабліва лірычны.

— Куды б гэта вечарам пайсці? — сказала адна з іх.

— Не ў клуб жа, вядома, — адказала ёй другая. — Сумна ў нашым клубе.

— І тут нешта нібы падштурхнула Ніну.

— Чакайце! — спыніла яна дзяўчат. — А мы самі хіба не можам зрабіць, каб у нашым клубе было весела?

Так нарадзілася ідэя ўзяць шэфства над сельскім клубам. Такую прапанову дзяўчаты і ўнеслі на разгляд агульнага сходу камсамольцаў. Абмеркавалі ўсё дэталёва і вырашылі: стварыць савет клуба і распачаць работу на грамадскіх пачатках.

У склад савета клуба ўвайшлі самыя вясёлыя камсамольцы: трактарыст Іван Цімошын, палявод Васіль Акушэвіч, вучанца вячэрняй школы Зінаіда Міхалап. Ніна

Дрозд стала загадчыцай клуба на грамадскіх пачатках, а бібліятэкар Ніна Куніцкая — яе намеснікам.

З камсамольскім агенчыкам узяліся за справу юнакі і дзяўчаты; навялі ўзоры парадка, наладзілі радыёлу, адрамантавалі мэблю. Праўленне калгаса выдзеліла будаўнічыя матэрыялы, цвікі, спартыўны інвентар. Стварылі спартыўныя каманды, падабралі здольных выканаўцаў, агітбрыгаду. І вось са оцэны загучалі песні. Спачатку ў клубе, а затым і ў суседніх вёсках. Наладзілі і вечар ушанавання перадавікоў калгаса. Лепшым людзям арцелі ўручалі ганаровыя граматы, павіншавалі іх, парадавалі цікавым канцэртамі.

Здаецца, і мала часу прайшло з таго дня, калі камсамольцы ўзялі клуб на самаабслугоўванне, а колькі ўжо зроблена добрых спраў. Тут і выезды ў Бабруйскі тэатр, і вечары адпачынку моладзі з цікавымі гульнямі, віктарыямі, прызамі. Тут і надзельнікі для камсамольскай скарбонкі і многае іншае.

А калі пачаўся новы навучальны год, Ніна Дрозд першай запісалася ў 11 клас, хаця яна і займалася завочна ў тэхнікуме. За Нінай паступілі ў вячэрнюю школу і іншыя юнакі і дзяўчаты калгаса.

... Вечарамі, калі над вёскай Стоўпшча згучаюцца прыцемкі, як заўсёды велітва загараюцца агні клуба. Ахвотна ідуць на гэты агенчык калгаснікі: там іх чакае добры адпачынак пасля працоўнага дня.

А. ЗАЯЦ.

ПІСЬМЫ ПАЭТА

Літаратурны музей Якуба Коласа сістэматычна папаўняецца новымі фатаграфіямі, пісьмамі, дакументамі.

Беларускі пісьменнік Міхась Лынькоў перадаў музею 50 арыгіналаў пісьмаў народнага паэта, якія пісаў яму Якуб Колас у час Вялікай Айчыннай вайны і пасля яе. Як вядома, беларускі пісьмянік у час вайны знаходзіўся ў Ташкенце. Ён падтрымліваў цесную сувязь з беларускімі пісьменнікамі, паэтамі і грамадскімі дзеячамі.

З пісьмаў да М. Лынькова бачна, што паэт бача перажываў здэкі фашысцкіх захопнікаў з акупіраванага насельніцтва, з радасцю сустракаў кожную вестку аб мужнасці і гераізме беларускага народа ў тыле ворага. Пісьменнік цвёрда верыў, што «мінецца час прасоўвання арміі бандыцкай Германіі, што яна пакоціцца назад», «гітлераўскі бардак» будзе разгромлены мужнымі савецкімі воінамі.

Беларуская зямля вабіла да сябе думкі і пачуцці паэта, ён заўсёды чуў голас роднай зямлі, ўспамінаў нёманскія і свіслацкія лугі і лясы.

Нягледзячы на цяжкі час, у пісьмах Якуба Коласа адчуваецца заклапочанасць справай беларускай літаратуры. Яму «дужа па сэрцу» прыйшліся ваенныя вершы Пімена Папчанкі, манатрафія аднаго з украінскіх прафесараў пра Янку Купалу.

Пятро Глебка таксама перадаў у музей 42 пісьмы і вершы беларускага песняра, якія пасылаў яму Якуб Колас у даваенны і пасляваенны час. У пісьмах савецкага часу паэт піша Глебку аб наведанні з Клімковічам г. Магілёва, дзе яны пабывалі ў тэатры на спектаклі «У пушчах Палесся», дзеліцца ўражаннямі ад паспяховай пастаноўкі і ігры артыстаў, выказвае думку аб наведанні Крычава і Бярэзіна, паведамляе аб працы над перакладамі твораў Тараса Шаўчэнкі.

У пісьмах перыяду Вялікай Айчыннай вайны Якуб Колас піша Глебку з Ташкента аб заканчэнні працы над паэмай «Суд у лесе», аб працы над вершамі і артыкуламі. Якуб Колас цікавіцца падзеямі на франтах Айчыннай вайны, радуецца баявым справам савецкіх воінаў. «Сорак трэці год, — піша ён Глебку, — выразны пачатак канца фашысцкай поскуды. Адзін з іх ужо здырдыўся. Я нават на скорую руку напісаў верш на гэты выпадак. Важна, што з вострым — Берлін выпаў шворан. Не дужа доўга паказырыцца і другі разбойнік: для яго арыўскага чэрапа ўжо капаецца бясплаўная магіла».

Сярод перададзеных у музей Глебкам пісьмаў ёсць вершы Коласа «Сябрам і знаёмым», «Дуб», «Чую голас», «Петруся Глебку» і два вершы «Петрусям».

М. ЖЫГОЦКІ.

Выстаўка савецкай графікі экспануецца ў трох гарадах Злучаных Штатаў Амерыкі: Нью-Йорку, Філадэльфіі і Мілуоці. Творы савецкіх мастакоў высока ацэньваюцца аматарамі мастацтва. На здымку: у зале выстаўкі.

Фота Прэнса Ляціна — ТАСС.

Добра працуе адна з лепшых прадзільшчыц Брэсцкага дывановага камбіната камсамолка Таццяна Герун. Яна адна абслугоўвае 90 верацён.

Калектыву прадпрыемства сустракае новы год вялікімі працоўнымі поспехамі. З пачатку года тут выпушчана звыш плана 1.500 квадратных метраў дыванов.

НА ЗДЫМКУ: Таццяна ГЕРУН.

Фота В. ГЕРМАНА. Фотакроніка БЕЛТА.

НА ПАПЕРЫ І НА СПРАВЕ

Краіна, у якой я жыю, багатая. У ЗША многа ворыўнай зямлі, багатыя прыродныя рэсурсы. Але ўсім гэтым валодаюць мільянеры. Прамысловасць, транспарт належаць не дзяржаве, а асобным людзям. Вёсак тут амаль няма, усё насельніцтва жыве ў гарадах. Зямля і фермы таксама належаць багатым.

Законны ў нас добрыя, але толькі на паперы. На справе галоўны закон — долар. За долары можна купіць усё. Кажуць, што ў Злучаных Штатах усе людзі роўныя. Так, бедны чалавек можа хадзіць па той жа вуліцы, па якой хадзіць і багаты. Але людзі ад гэтага роўнымі не становяцца. Напрыклад, рабочы абедае ў танных рэстаранах, дзе абеда каштуе адзін долар. А абеда такі, што чалавек паглядзіць на яду і губляе апетыт. У лепшых рэстаранах абеда каштуе ад 5 долараў і больш, а рабочы чалавек зарабляе ў дзень 12 долараў і менш. З гэтага бяруць ваенны падатак — 20 цэнтаў з кожнага долара, сацыяльны падатак. Затым трэба ўнесці прафсаюзны і страхавы ўзносы, аплаціць праезд. Так што рабочаму мала што застаецца.

У нас забойствы здзяйсняюцца штодзень, грабляжам, крадзяжам, разбою ліку няма. Грабляць банкі, магазіны, багатых і бедных, у дамах і на вуліцы, удзень і ўначы. Людзі баяцца выйсці вечарам на вуліцу, баяцца адзін аднаго.

Я ведаю, што ў Амерыцы добрых людзей больш, чым дрэнных. Але пакуль у іх ёсць што есці, яны лічаць, што іх хата з краю. А з гэтага нічога добрага не выйдзе.

Р. СЛІНКО.

ЗША.

ГАНАРОВЫ ГРАМАДЗЯНІН НОВАЙ ЛЯГОТЫ

«Гродзенская вобласць, горад Навагрудак, вуліца Чыгуначная, 40. Васілю Харытончыку». Па гэтаму адрасу вельмі часта приходзяць пісьмы з гарадоў і вёсак Чэхаславакіі.

...29 жніўня 1944 года славацкі народ паўстаў супраць акупантаў і іх прыхвасняў. На дапамогу прыйшлі браты з Усходу. Цёмнай вераснёўскай ноччу каля вёскі Жабакрэкі, у 15 кіламетрах ад горада Турчанскі Мартын, прызямлілася гру-

па парашутыстаў. Іх было 21 — славакі, рускія, украінцы. Па заданню камандавання яны павінны былі арганізаваць партызанскую брыгаду. У гэтай групе быў і беларус ваенфельчар Васіль Харытончык.

З кожным днём расла брыгада. У рады народных месціцаў становіліся сяляне, рабочыя, інтэлігенцыя, на рахунку брыгады былі тысячы знішчаных фашыстаў. Харытончык, які выконваў абавязкі брыгаднага ўрача,

прайшоў увесь шлях партызанскай барацьбы ў цяжкіх горных умовах.

Скончылася вайна. Былыя байцы раз'ехаліся па дамах будаваць новае жыццё. Вярнуўся ў Беларусь і Харытончык. Паступіў у Інстытут, стаў урачом і з 1945 года працуе ў Навагрудску хірургам.

Амаль 19 гадоў прайшло з таго часу, але баявая дружба не старэе. Былыя партызаны сустракаюцца ля магіл загінуўшых саратнікаў.

Па запрашэнні баявых сяброў — славакаў Харытончык гасціў у іх на свяце Дня народнага паўстання. Дарагога гасця ўсюды сустракалі цёплымі ўсмішкамі, сяброўскія поціскі рук. Народны сход у вёсцы Новая Лягота раёна Трэнчын выбраў Васіля Кандраціва Харытончыка ганаровым грамадзянінам свай вёскі.

На здымку: В. К. Харытончык чытае пісьмы ад славацкіх сяброў.

Тэкст і фота А. ПЕРАХОДА.

ЗАКОН ЁСЦЬ ЗАКОН

— Пытаецца, чаму я не жаніўся? Чаму век пражыў бабылём?.. А хто з нашага брата-эмігранта жаніўся на чужыне?

Федар Апанасавіч паварушыўся на крэсле, сунуў руку ў кішэню, выняў сігарэты:

— Будзецца курыць, Федора Іванаўна? — працягнуў ён пачак старшынні сельсавета, пажылой жанчыне з прыемным тварам, якая сядзела за сталом, потым мне. — Амерыканскія...

— Закурым амерыканскія, — усміхнулася Федора Іванаўна.

Закурылі. Федар Апанасавіч зацягнуўся дымком:

— Калі праўду казаць, то адзін раз давялося такі жаніцца... І смешна, і сумна. Зрэшты, раскажу па парадку.

Федар Апанасавіч правёў вузлаватай рукой па сівой з залысінамі галаве.

— Бацька мой васьм з гэтай вёскі Святое ішчэ да рэвалюцыі выехаў у Амерыку. Я тады быў малы, а калі падрос, батрачыў з маці ў памешчыка Рыхарда. Вунь там, — ён кінуў у бок акна, — ля царквы, дзе цяпер школа, жыў гэты Рыхард... Федора Іванаўна ведае... Цяжка жылося. А бацька з Амерыкі пі-

саў, што і яму не салодка... Памёрла маці. Застаўся адзін. Бацьке піша: «Прыязджай да мяне». І грошы выслаў на дарогу...

— Памятаю, як я цябе на станцыю Жлобін на кані адвезла, — устала Федора Іванаўна.

— Так, хапіў я нямала гора з таго часу, як развітаўся на станцыі з Федорай. Параход, на які я сеў, адвёз мяне не ў Нью-Йорк да бацькі, а на Кубу. У той час на ўезд у Амерыку было ўведзена абмежаванне. «Квота» была, ці «ліміт», як яе там называлі. Трэба было чакаць... Але як чакаць? Кінуўся я шукаць працы — нідзе не бяруць. Усюды галеча, аж страх. Памёр бы з голаду, каб бацька не прыслаў грошай...

А ці надоўга хапіла тых грошай! Што ж рабіць? Вачу, адыходзіць у ЗША нямецкі параход. Прабраўся я на яго «зайцам». Але ў дарозе злавлілі, высаджалі не ў Нью-Йорку, а на так званым «вострове слёз». Гэта на тым самым востраве, на якім стаіць статуя Свабоды. Па закону параход павінен быў мяне зноў адвезці туды, адкуль узяў. Так што мяне зноў чакала Куба.

Зноў пішу бацьку пісьмо: «Рагуй!». Бацька прыязджае на той востраў, але

ні яго, ні ён мяне не памятае. Сяджу ў прыёмным пакоі, чую нейкі чалавек пытае на рускай мове:

— Дык дзе тут мой сын?...

Потым пайшла размова на англійскай мове. Я тады не разумеў, аб чым размаўляў бацька з чыноўнікам. Даведаўся потым. Бацька растлумачыў чыноўніку, што ён пакінуў сына маленькім. І тады чыноўнік паказаў на мяне:

— Вось ваш сын.

Кінуліся мы адзін да аднаго ў абдымкі. Бацька плача... Я думаў, што зараз мы паедзем да яго і ўсе мае пакуты, нарэшце, скончацца. Але здарылася інакш. Ніякія спробы бацькі забраць мяне з «вострава слёз» не дапамаглі. Бацька паехаў адзін, каб там пастарацца за мяне. Закон ёсць закон.

Бацька ў Нью-Йорку бегаў, стараўся, а тым часам вярнуўся той самы нямецкі параход і забраў мяне на Кубу...

Зноў голад, зноў пошукі працы...

У порце я пазнаёміўся з рускім матросам з французскага судна. Расказаў яму ўсё. І ён мне дапамог. Матрос непрыкметна завёў мяне ў сваю каюту і схваў пад ложкам. Так я прыплыў у Нью-Йорк.

Федар Апанасавіч Мартынкаў з работнікамі сельсавета.

Цяжэй было выйсці з порта. Але маркі сказалі мне:

— Мы цябе возьмем у сяродку, будзем ісці і гучна размаўляць, а ты кажы: «Іес, іес».

Гэта ўсё, што я ўмеў па-англійску. Так мы шчасліва мінулі палісмена. Той, відаць, зацікавіўся, аб чым так шумна размаўлялі маракі, і не звярнуў на мяне ўвагі.

(Заканчэнне на 4-й стар.)

ПА СЛЯДАХ МІНУЎШЧЫНЫ...

мыя майстры-будаўнікі ўзводзілі дзівосныя па тым часам замкі і палацы. Поўныя суровай велічы і маўклівай задуменнасці стаяць замкавыя сцены, вежы і палацы ў Міры, Навагрудку, Лідзе, Крэве, Смалянах, Нясвіжы.

Хіба хто з Радзівілаў пабудоваў гэтыя палацы? Кожны іх камень паліты потам прыгонных сялян.

Шануе народ і памяць аб недалёкім рэвалюцыйным мінулым. У гады вайны фашысты спалілі дом, у якім у 1898 годзе адбыўся І з'езд РСДРП. Але савецкія людзі аднавілі яго і зрабілі ў ім музей.

Вось і іншыя памятныя мясціны... Купалаўскі тэатр, дзе адбыўся І Усебеларускі з'езд Саветаў. Будынак па вуліцы Карла Маркса ў Мінску, дзе ў 1917 годзе знаходзіўся штаб народнай дружны, створанай М. В. Фрунзе. Брацкая магіла камунараў у Гомелі. Помнік дукорскім партызанам, расстраляным у 1920 годзе.

Глыбокі след пакінула Вялікая Айчынная вайна. Нельга пералічыць усё тое, што расказвае аб бяспрыкладнай

мужнасці і гераізме народа. Брэсцкая крэпасць, адрэзаная ад усёй краіны, у пякельным агні трымадзясць дзевяці тыдняў... Парослыя травой партызанскія зямлянкі... Помнікі і могілкі...

Даўно залечаны раны вайны. Наш народ упэўнена будзе камунізм. І абеліскам яму — творцу і герою ўзвышаюцца над зямлёю здабыткі сённяшніх дзён: школы і палацы, заводы і фабрыкі, Полацкі нафтабуд і Салігорскія капры...

Але помнікі мінуўшчыны будучы заўсёды любя нашаму сэрцу, таму што гэта помнікі майстэрства і таленту нашага народа.

Т. СВЯТКОУСКАЯ.

НА ЗДЫМКАХ (справа налева зверху ўніз):

1. Легендарная Брэсцкая крэпасць.
2. Муры Навагрудскага замка.
3. Сафійскі сабор у Полацку.
4. Палац Радзівілаў у Нясвіжы.

АД АЛА-ТАУ ДА ВОЛГІ

Два з палавінаю месяца гастроліруе па краіне Дзяржаўны народны аркестр БССР. Ён выступаў ва Узбекістане, у гарадах Казахстана — Уральску, Анцубінску, Гур'еве, Чымкенце, Джамбуле, Алма-Аце, Цалінным краі. Аркестр даў звыш 20 канцэртаў на прадпрыемствах і будоўлях «Вялікай хіміі», у калгасах і саўгасах. На наш калектыў асабліва вялікае ўражанне зрабіў малады горад Рудны — усеагульна ўдарная камсамольская будоўля, куды па пучоўнях камсамола прыехалі працаваць тысячы юнакоў і дзяўчат з розных канцоў краіны. Сярод іх многа землякоў-беларусаў. Горад Рудны — равеснік нашаму полацкаму гораду нафтавікоў. З лямі хваляванням, затаішы дыханне, слухалі маладыя будаўнікі наш канцэрт. Яны цікавіліся беларускімі народнымі інструментамі, сёй-той, відаць, з удзельнікаў самадзейнасці звяртаўся да артыстаў за творчай кансультацыяй.

Адгучала беларуская музыка ва Узбекістане і Казахстане. І вельмі наш аркестр выступае ў гарадах Куйбышаве, Пензе, Казані. У сталіцы аўтаномнай Татарыі беларускія артысты паказалі сваю праграму ў чужоўным Тэатры оперы і балета імя Мусы Джаліля, а таксама ў Татарскім акадэмічным тэатры драмы.

Потым наша гастрольнае падарожжа працягвалася па дарогах Удмурціі. Музыка і песні беларускага народа гучалі ў горадзе Воткінску — на радзіме Чайкоўскага. Нашы аўтобусы ўз'язджаюць на залітную святло праектараў будоўлю вадзільнай пляцыі Воткінскай ГЭС на Кама. Пад'ёмныя краны, успышкі элэктраваркі — усё гэта стварае чужоўную карціну працы савецкіх людзей. А тут жа побач зусім малады горад Чайкоўскі.

Калектыў аркестра выступаў у горадзе Ульянаўску, дзе нарадзіўся вялікі Ленін. Звонкія беларускія цымбалы гучалі над вялікай рускай ракой. Паспехам у слухачоў карыстаюцца салісты Беларускай філармоніі Я. Цвяткава і Б. Казанцаў. Вельмі зладжана гучыць канцэрт для двух цымбалаў кампазітара І. Ронькіна ў выкананні Ю. Старыковіча і Э. Навіцкага.

Да гэтых вялікіх і адзіных гастрольных калектыў аркестра падрыхтаваў некалькі праграм з твораў савецкіх кампазітараў і беларускіх аўтараў, цыкл музыкі народаў ССР. З новых работ мы выконваем Сімфаніету І. Ронькіна, музыку да балета А. Хачатуряна «Гаянэ» і «Спартак», музыку да кінафільма «Авадзень» Д. Шостакавіча, фрагменты з балета. С. Пракоф'ева «Рамэо і Джульета» і інш.

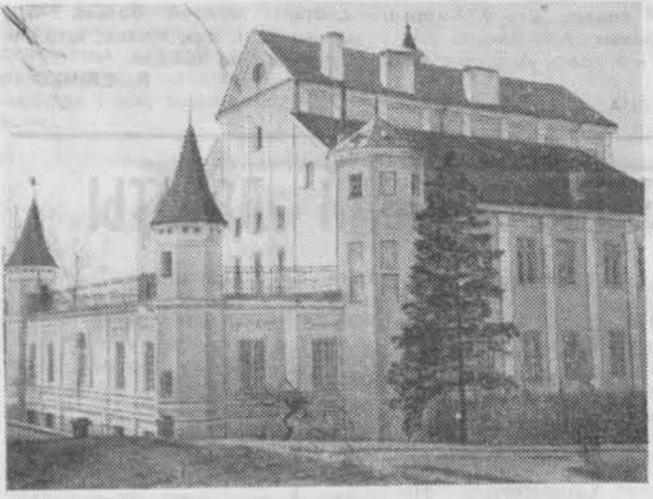
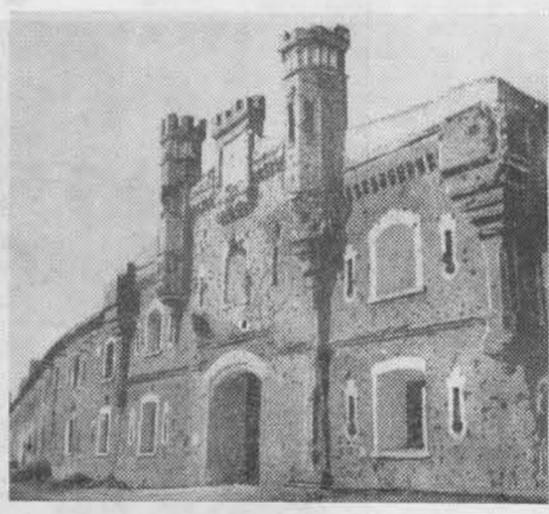
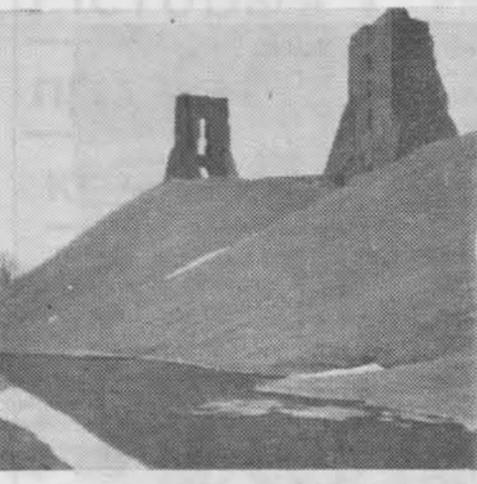
М. РУБІНШТЭЙН,
артыст аркестра.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

НАШ АДРАС

Мінск, Ленінскі праспект, 77,
Дом друку.
Рэдакцыя газеты
«Глас Радзімы».

Л. ПРОКША.

ХТО не чуў пра заморскія славуці, якія ўсхваляюцца ў замежных праспектах. — Луўр, Эйфелеву вежу, сабор святога Пятра ў Рыме, Імпаір стэйтс блднг ці егіпецкія піраміды? Іх ведае ўсё свет. Але, як з цёплай усмешкай пісаў Кандрат Крапіва ў «Інтэрв'ю з Якубам Коласам», Быў я ў Парыжы на кангрэсе — То ў Загібельцы, браце, лепш: Грыбоў няма ў Булонскім лесе, А ў Сене хоць бы адзін лепш.

Сапраўды, прыемна турыстам любавання сводасаблівым характаром беларускіх пейзажаў: блакітнымі азёрамі, саіновымі барамі, бяскрайнімі жытнімі палямі. Але наша зямля багата і паэтычнымі паданнямі і помнікамі «івай мінуўшчыны. Многія з іх не пашкадаваў час, які пакінуў нам толькі руіны, рэшткі камяніц і сцен. Гэтыя помнікі красамоў-

на расказваюць пра мужнасць і непакорнасць заваўнікам нашага добрамысливага народа, пра яго майстэрства і талент.

...Полацкая Сафія, узведзеная ў XI стагоддзі, — адно з найвялікшых дасягненняў старажытнай архітэктуры, сведчанне таленту беларускага. Народ захоўвае імяны рупных і здольных майстроў мінулага. Вось ужо восем стагоддзяў каля Камянца ўзвышаецца Беляя вежа, пабудаваная дойлідам Аляксей, ад якой пайшла назва пушчы. Яна і сёння здзіўляе сваёй стройнасцю, выразнасцю і лаканічнасцю. Не так даўно вежа рэстаўрыравалася, і адсюль, з вышыні, цяпер можна любавання краявідам Белаежы.

Дбаючы аб характэве, невядо-

Хайм Ізраілевіч МАЛЬЦІНСКІ нарадзіўся ў 1910 годзе.

Многа год працаваў у рэдакцыях рэспубліканскіх маладзёжных газет. З першых дзён Вялікай Айчынай вайны добраахвотна пайшоў на фронт, удзельнічаў у абароне Волгаграда, вызваленні Варшавы, штурме Берліна. Быў цяжка паранены. Узнагароджаны ордэнамі Айчынай вайны I і II ступені, Чырвонай Зоркі, пяці медалямі.

Друкаецца з 1927 года. У 1931 годзе выйшаў першы зборнік вершаў на лётэйскай мове «Якое дарожное жыццё». Х. Мальцінскі — аўтар пяцінаціці кніг, паэм «Двоіра», «Іосіф Бумагін». Сёння мы знаёмім нашых чытачоў з вершамі паэта.

Пажнём мы сёлета,
Намалоцім сёлета.
Сонца колецца
На кожным коласе!

Плён працы супольнай
Зямлёй ацнен.
Я сярод поля
Стаю без ценю.
Настолькі сонцам

Я перапоўнен —
Стаю без ценю
Пад самым поўднем.
Як на дзіва
Усё ўраділа!

СУНІЧКА

На ўлеску рэдкім наша рота.
Я ціснуся да зеляніны.
Была у ворага работа:
Кідаць на нас цяжкія міны.

Яны ўзрываліся, грывелі.
Як едкі воцат, дым баравы
Яшчэ ў паветры.

Мы знямелі.
У бой мы кінуцца гатовы.

Адно «кацюшыных» удараў
Чакаем грамадой бяссоннай.
І вась праз покрыва пажару
Адчуў я раптам пах сасонак.

Перад трывожнымі вачамі
(Аж сэрца у грудзях сямлела),
Хоць ты дастань яе рукамі,
Мільгнуў бачок сунічкі спелай.

Не ведаў я на той паляне,
Жывы ці буду пасля бою,
Але да ягады румянай
Я пацягнуўся, як малое.

Калі ж па полымі і дроце
Мы уварваліся ў слабодку,
Я адчуваў яшчэ ў роце
Чырвонай кроплі смак салодкі.

ШЭСЦЬ ДЫПЛОМАЎ АДНОЙ СЯМІ

Добрая слава на Любаншчыне ідзе пра сям'ю Івана Паўлавіча Бабарэкі. Больш трыццаці год ён працуе механізатарам у сваім родным калгасе «Прамень камуны». Шасцёра дзяцей у сям'і Бабарэкаў. Усе яны атрымалі адукацыю.

Першым прынёс у хату дыплом старэйшы сын Іван. Ён закончыў тэхнікум і працуе ў геалага-разведцы. Прыкладу Івана паследаваў Вячаслаў. Ён скончыў тую ж навучальную ўстанову. Парадавала бацькоў і дачка Валяціна. Атры-

маўшы атэстат сталасці, дзяўчына паступіла ў Чачэрскі сельскагаспадарчы тэхнікум і, скончыўшы яго, вярнулася дамоў. Праўленне арцелі прызначыла дзяўчыну старшым бухгалтарам калгаса.

Вера скончыла тэкстыльную школу і цяпер працуе ў Оршы на тэкстыльным камбінаце. Набылі спецыяльнасці і два меншыя сыны Бабарэкаў.

В. БЫЧОК.

ЗАКОН ЁСЦЬ ЗАКОН

(Пачатак на 3-й стар.)

Маракі адвезлі мяне да бацькі. Ён пачаставаў добрых людзей, і яны пайшлі. Да 1943 года знаходзіўся я ў Нью-Йорку незаконна. Што мы толькі не рабілі, каб аформіцца як належыць, але нічога нельга было зрабіць. І тады мне параілі:

— Жаніся на амерыканцы — атрымаеш патрэбныя паперы.

Жаніцца? А як жыць?

— Не абавязкова, кажуць, ажаніўшыся, жыць з жонкай. Можна і часова ажаніцца. Уладкуеш справы з дакументамі і развадзіся.

Зноў жа, якая дзяўчына згадзіцца на такую ганьбу?

— Га, — кажуць, — мала дзяўчат без працы ходзіць. Абы грошы.

Знайшоў «недарогую» нявесту, зарэгістраваліся з ёю. Зарэгістраваліся і развадзіся.

Так да самага разводу з жонкай я больш і не бачыў яе. Калі атрымаў патрэбныя паперы, пачаў шукаць законных прычын, каб развесціся. Тут таксама мяне навучылі, як гэта зрабіць, каб было па закону.

Узяў я сведкаў і павёў іх, каб яны самі ўбачылі, што жонка мне здрадзіла. У гэты час яна сапраўды сядзела ў аддзяленні свайго сапраўднага жаніха.

— Бачыце, — сказаў я, увёўшы ў пакой сведка. — Ці ж я магу жыць з такім чалавекам? Я з хаты, а да яе другі.

Тут жа мы склалі акт, сведкі падпісалі. Пацвердзілі яны гэта і на судзе. Нас развялі. Закон ёсць закон...

На вуліцы я падзякаваў былой «жонцы», дарэчы, вельмі прыгожай і сціплай дзяўчыне, пажадаў ёй і яе жаніху шчасця, і мы развіталіся назаўсёды...

У час вайны я нядрэнна зарабляў. Але думаў не аб жаніцбе, а аб тым, як адкаласці грошай на чорны дзень. Кожны так робіць у Амерыцы. А зарабляў усё горш і горш. Пачаў я ўжо цягнуць з таго, што зборог на чорны дзень. Вось тады і вырашыў вярнуцца ў родны край...

Некалькі разоў, пакуль Фёдар Апанасавіч расказваў пра сваё жыццё, адчыняліся дзверы кабінета старшыні сельсавета, хтосьці хацеў увайсці, але Фёдора Іванаўна давала знак, каб не перашкаджалі.

— Што там у вас, заходзьце? — сказала яна, калі Фёдар Апанасавіч скончыў расказ.

Увайшоў паштальён.

— Вам пісьмо, таварыш Мартынкаў, — сказаў ён, перадаючы пісьмо з замежнымі маркамі.

На твары Фёдара Апанасавіча з'явілася ўсмешка.

Ён разгарнуў пісьмо.

— О, Фама Пльгнік піша, — сказаў. — Ну-ну!.. Весткі, невясёлыя... Вось слухайце: «У нас беспрацоўе павялічваецца. Офіс перагружаны. Ты шчаслівы, Фёдар, што вярнуўся на Радзіму...»

Фёдар Апанасавіч устаў і сказаў узрушана:

— Шчаслівы? А чаму ж і не? Тут у нас так добра дыхаецца! Зусім не так, як было раней!..

Ён зірнуў на сваю сяброўку дзяцінства і дадаў: — Але, я сапраўды шчаслівы. Цяпер я можа нават і ажанюся!..

Л. ПРОКША.